

Margrét Ólafía Tómasdóttir, sérfræðingur í heimilislækningum, og Guðmundur Ingi Sveinsson, atvinnubílstjóri Læknavaktarinnar, aðstoðuðu hvort annað fagmannlega við þjónustu COVID-19-sýktra skjólstæðinga. Myndir/gag

Læknavaktin sinnir COVID-19-sjúkum og þeim sem komast ekki sjálfir á heilsugæslustöðvar vegna kórónaveirunnar sem nú geisar um heiminn. Læknaþlaðið slóst með í för gegn krúnuvírusnum

Vitja sjúkra á sérútbúinni COVID-bifreið

„Nei, við erum ekki lífrædd,“ segja þau Margrét Ólafía Tómasdóttir og Guðmundur Ingi Sveinsson sem fóru í útköll vegna kórónuveirunnar fimmtudaginn 11. mars á sérútbúinni sendiferðabifreið. Hún sem læknir, hann atvinnubílstjóri Læknavaktarinnar. Læknaþlaðið slóst í för með þeim þar sem þau vitjuðu um sýktan einstakling í Hafnarfirði.

„Fólk sem finnur aukin einkenni kórónuveiru er hrætt út af öllum fréttaflytingnum og hárrí andlátstíðni á Ítalíu og í Kína. Það vill fá lækni til að kíkja á sig og meta stöðuna,“ segir Margrét Ólafía sem klæddist hlífðarútbúnaðinum með aðstoð Guðmundar aftur í bifreiðinni áður en hún sinnti sjúklingnum.

Hvernig líður læknum þegar þeir heyra af nýrri veiru? „Þetta er eitthvað sem læknar búast við að ganga í gegnum nokkrum sinnum á starfsævi sinni. En auðvitað verður maður uggandi, sérstaklega þegar veiran er hættuleg og getur

verið banvæn. Við búumst við, eins og nú er orðið: álagi og óreiðu.“

Hún segir breytingarnar stöðugar dag frá degi. „Það er endalaust verið að breyta áætluninni og laga sig að ástandinu eins og það er hverju sinni. Það krefst mikils, sérstaklega í heilsugæslunni.“

Hún segir sérstaklega hafa verið erfitt að sleppa handabandinu. „Á hverjum degi hafa handaböndin verið 30-130. Það er erfitt að venja sig af því að taka í hendurnar á fólki,“ segir hún.

Bíllinn er ekki eins vel búinn og sjúkrahússtöfurnar og þau hafa þurft að sýna útsjónarsemi. „Við tókum til að mynda upp á að nota tvenn pör af hönskum til að lágmarka smithættu. Smitvarnir eru upphaflega þróaðar inni á spítalanum þar sem við erum með ruslafötur sem hægt er að opna með fótstigi, vaskinn við hliðina á og aðra slíka hluti,“ segir hún.

„En það er öðruvísi að hafa sig til aftur í bíl í miðbænum með jafnvel ferðamenn í kringum sig. Með tveimur settum af hönskum getum við tekið af okkur maskann og gallann án þess að eiga á hættu að fá smit á hendur,“ lýsir hún.

Heimilislækningar draumastarfið

Margrét lauk sérfræðinámi í heimilislækningum fyrir 6 árum og hefur starfað í 13 ár sem læknir. Hún tók doktorspróf í Þrándheimi í Noregi. „Það er frábært að vera heimilislæknir. Draumastarfið,“ segir hún. „Ég ætlaði ekki að verða læknir til að byrja með. Ákvað það á fjórða ári í læknanámi. En smám saman heillaðist ég af heimilislækningum og er klárlega á réttri hillu,“ segir hún þar sem við ökum áleiðis frá Hafnarfirði þar sem sjúklingur smitaður af COVID-19 fékk aðhlyningu.

Skorið á laugardegi. Tómas Guðbjartsson, Kristín Hlín Pétursdóttir, Ástríður Jóhannesdóttir, Arnfríður Gísladóttir, Elín Bergmundsdóttir, Tómas Magnason, Jóhanna Jónsdóttir og Þórhildur Þórisdóttir. Myndlaðsend

Skurðstofurnar skornar niður um meira en helming

Meira en helmingi skurðstofa á Landspítala hefur verið lokað vegna COVID-19-faraldursins. Tómas Guðbjartsson skurðlæknir segir að flestar valaðgerðir séu nú út af borðinu

Aðeins helmingur skurðstofa á Landspítala við Hringbraut hafa verið í notkun frá 17. mars og enn færri af skurðstofum í Fossvogi. Lokun skurðstofa spítalans er liður í að bregðast við óvissuástandinu vegna COVID-19-faraldursins. Aðgerðir hafa verið gerðar langt fram á kvöld og um helgar til að stytta biðlista fyrir lokanirnar.

„Helsta ástæðan er sú að teyimum skurð- og svæfingarhjúkrunarfræðinga hefur verið skipt í tvennt þannig að hóparnir vinna sinn daginn hvor. Með þessu er verið að minnka líkur á því starfsemin lamist, komi upp sýking hjá starfsfólki,“ segir Tómas Guðbjartsson, hjarta- og lungnaskurðlæknir og prófessor, í samtali við *Lækna blaðið*. Afar brýnt sé að afstýra því að vandinn verði eins og á sjúkrahúsum á Norður-Ítalíu.

„Gjörgæslur á spítölum á Norður-Ítalíu eru algjörlega sprungnar og pakkaðar af sjúklingum með COVID-19-sýkingar sem þurfa meðferð í öndunarvél. Þeir hafa þurft að breyta skurðstofum og göngu-deildum í gjörgæslurými og eru í miklum vandræðum með bráðaáðgerðir á sjúklingum sem ekki eru COVID-19-smitaðir,“ segir hann. „Það viljum við ekki að gerist hér og því mikilvægt að vera við öllu búinn.“

Hann bendir á að hugsanlega þurfi að loka enn fleiri skurðstofum, leggist fleiri sjúklingar smitaðir af COVID-19 inn á spítalann. „Ástandið nú án frekari lokana er svipað og við sumarlokanir skurðstofa,“ segir hann og tekur fram að allar bráðaáðgerðir séu framkvæmdar sem og þær sem þoli ekki mikla bið, eins og vegna krabbameina.

„Þetta er mikið óvissuástand og enginn veit hvernig málin þróast og hvar við erum nákvæmlega á hverjum tíma í kúf COVID-veirunnar, en mér finnst margt hafa gengið vel hingað til hér á landi,“ sagði hann viku fyrir mánaðamót.

Tómas telur ekki enn ástæðu til þess að færa skurðaðgerðir til nágrenna-sjúkrahúsa. „En slík staða gæti komið upp síðar ef mikið berst af COVID-19-sjúklingum inn á Landspítala.“

Hann hefur áhyggjur af starfsfólki en hátt í 200 þeirra séu í sóttkví. „Það er því afar brýnt að lækna- og hjúkrunarnemar séu áfram í klínísku námi á spítalanum, því kraftar þeirra gætu nýst síðar í faraldrinum,“ segir hann og að sjónarmiðið vegi þyngra en að af þeim stafi aukin smithætta.

Bakvarðasveitin vex og vex

Alls 680 mynduðu bakvarðasveit heilbrigðiskerfisins 25. mars síðastliðinn. Lækna- og hjúkrunarfræðinemum var þann dag boðið að taka þátt í bakvarðasveit heilbrigðisstarfsfólks vegna COVID-19-faraldursins.

Alma Möller landlæknir sagði þau þurfa að skrá á hvaða ári þau væru og hvaða reynslu þau hefðu. „Síðan er það stofnananna að úthluta þeim verkefnum við hæfi,“ sagði hún. „Þar þarf að meta hvort eigi að sækja um tímabundið lækningaleyfi fyrir læknanemana.“ Þetta kom fram á daglegum fundi Almanna- og Embættis landlæknis.

Læknar afgreiði ekki lyf umfram þörf

„Við hvetjum lækna og apótek að afgreiða ekki lyf umfram það sem áður hefur verið gert,“ segir Rúna Hauksdóttir Hvanberg, forstjóri Lyfjastofnunar, nú í uppgangi kórónufaraldursins COVID-19. Stofnunin hafi tryggt samvinnu við dreifingaraðila á heildsölu- og smásölustigi til að sporna við lyfjaskorti.

„Við fylgjumst mjög grannt með stöðu mála á hverjum degi,“ segir hún og höfðar einnig til almennings að sýna samfélagslega ábyrgð og hamstra ekki lyf. Hún segir það tilhneingingu hjá fólki að hamstra lyf rétt eins og mat.

„Ef allir láta sem allt sé eðlilegt verða engin vandkvæði. Við erum að fá lyf inn í landið og lyf fara ekki héðan út. En ef fólk hamstrar fjúka allar áætlanir út um gluggann.“